

Ρέγκλινγκ: Η Ελλάδα πρέπει να κάνει ό,τι μπορεί για να κερδίσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών

11/Σεπ/2018 08:00

Σαφές μήνυμα ότι όλες οι μεταρρυθμίσεις που έχει υποσχεθεί η Ελλάδα πρέπει να εφαρμοστούν, συμπεριλαμβανομένης φυσικά και της μεταρρύθμισης του Ασφαλιστικού (με την περικοπή της προσωπικής διαφοράς των παλαιών συντάξεων), στέλνει μέσω του **Capital.gr**, ο επικεφαλής του ESM Κλάους Ρέγκλινγκ. Η γλώσσα που χρησιμοποιεί είναι φυσικά αρκετά διπλωματική. Άλλωστε η Ελλάδα είναι εκτός προγράμματος και έχει ανακτήσει ένα περιθώριο ελευθερίας να αποφασίζει μόνη της. Όμως, η Ελλάδα, σημειώνει ο επικεφαλής του ESM, ψήφισε τις περικοπές των συντάξεων, με βάση το πακέτο αυτό ολοκληρώθηκαν οι πρόσφατες αξιολογήσεις, έγιναν οι εκταμιεύσεις σημαντικών ποσών και αποφασίστηκαν τα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους. Και φυσικά οι δανειστές, περιμένουν τώρα από την Αθήνα να εκπληρώσει και αυτή τις υποχρεώσεις της... Το θέμα θα συζητηθεί πλέον με τους θεσμούς στην Αθήνα. Για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων...

Άλλωστε δεν είναι μόνο απαίτηση των δανειστών. Είναι και των αγορών... Όπως σημειώνει με νόημα ο Κλάους Ρέγκλινγκ μιλώντας στο **Capital.gr** και τον **Μανόλη Καψή**, όλη αυτή η φιλολογία περί αναστολής του μέτρου, οδήγησε στην πρόσφατη άνοδο των επιτοκίων των ελληνικών ομολόγων. Μάθημα για όσους αφελώς νόμιζαν ότι τώρα τα πράγματα είναι πιο εύκολα.

Το ίδιο σαφές, αλλά και το ίδιο διπλωμάτης, φαίνεται ο Κλάους Ρέγκλινγκ και όταν καλείται να σχολιάσει τις ανακοινώσεις Αχτσιόγλου περί αύξησης του κατώτατου μισθού. Φυσικά σχολιάζει αυτό είναι θέμα της ελληνικής κυβέρνησης. Αλλά ο ίδιος συμβουλεύει, να ληφθεί υπόψη η αύξηση της παραγωγικότητας. Γιατί ακριβώς αυτή η αποσύνδεση της αύξησης των μισθών με την αύξηση της παραγωγικότητας (που επιχειρεί τώρα η Έφη Αχτσιόγλου) είναι που οδήγησε την Ελλάδα στη χρεοκοπία... Χρειάζεται άλλη ερμηνεία; Περαιτέρω εξήγηση;

Οι εργοδοτικές οργανώσεις ανησυχούν, ερωτάται, για την επεκτασιμότητα των κλαδικών συμβάσεων και τις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις. Μήπως θα υπονομεύσουν την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων; Πάντα προσεκτικός και διπλωμάτης, ο Κλάους Ρέγκλινγκ απαντά. Είναι θέμα της ελληνικής κυβέρνησης. Αλλά φυσικά θυμίζει ότι οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας που επέβαλαν τα προγράμματα, είναι αυτές που οδήγησαν στη μείωση της ανεργίας. Σαφές;

ΟΚλάους Ρέγκλινγκ λέει ακόμα ότι η υψηλή φορολογία φρενάρει την ανάπτυξη και συμφωνεί με το πακέτο των μειώσεων στον εταιρικό φόρο εισοδήματος που ανακοίνωσε στη ΔΕΘ ο Πρωθυπουργός, θεωρεί ότι το βασικό μήνυμα που έστειλε με την ομιλία του στη ΔΕΘ ο Αλ. Τσίπρας, ότι δηλαδή θα σεβαστεί τις συμφωνίες με τους δανειστές, είναι το σωστό μήνυμα για τις αγορές, ενώ επαναλαμβάνει ότι καθοριστικός παράγων για την πρόσβαση της Ελλάδας στις αγορές, είναι ότι θα συνεχίσει να εφαρμόζει μεταρρυθμίσεις και ορθές δημοσιονομικές πολιτικές. Τα αυτονόητο δηλαδή. Ας ελπίσουμε ότι είναι αυτονόητο και για την κυβέρνηση Τσίπρα...

Συνέντευξη στον Μανόλη Καφή

- Ανησυχείτε μήπως η κυβέρνηση μετά το τέλος του 3ου μνημονίου, μπορεί να θελήσει να καθυστερήσει ή να αναβάλει τις απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις; Άλλωστε το 2019 είναι χρονιά εκλογών στην Ελλάδα...

Καταρχάς η έξοδος της Ελλάδας από το πρόγραμμα, ήταν σπουδαία νέα. Δείχνει ότι οι συχνά επώδυνες μεταρρυθμίσεις και προσαρμογές, αποδίδουν θετικά αποτελέσματα. Η Ελλάδα μπορεί τώρα να αποτελέσει, μαζί με την Ιρλανδία, την Πορτογαλία, την Ισπανία και την Κύπρο, την 5η χώρα που ήταν σε πρόγραμμα και έγινε success story. Εφόσον συνεχιστούν οι προανατολισμένες στις μεταρρυθμίσεις πολιτικές. Επίσης βλέπω τις εκλογές σαν ένα φυσιολογικό και καλοδεχούμενο γεγονός στις δημοκρατίες και όχι σαν πρόβλημα.

Μέροστης συμφωνίας για την έξοδο της Ελλάδας από το πρόγραμμα - η τελευταία εκταμίευση των 15 δισεκατομμυρίων ευρώ και τα μεσοπρόθεσμα μέτρα για την ανακούφιση του χρέους- συνδέονται με τις δημοσιονομικές δεσμεύσεις και τις μεταρρυθμίσεις που ανέλαβε η ελληνική κυβέρνηση να υλοποιήσει, έναντι των Ευρωπαίων εταίρων της. Προφανώς περιμένουμε από την Ελλάδα να ανταποκριθεί σε αυτές τις δεσμεύσεις.

- Η ομιλία του Αλ. Τσίπρα στην Θεσσαλονίκη έστειλε το σωστό μήνυμα στις αγορές;

Οι αγορές θέλουν να βεβαιωθούν ότι η Ελλάδα παραμένει σε τροχιά προς μια βιώσιμη και ανταγωνιστική οικονομία μέσα στη ζώνη του ευρώ. Το συμπέρασμά μου από την ομιλία του πρωθυπουργού στη Θεσσαλονίκη είναι ότι συνολικά, έδωσε αυτή τη διαβεβαίωση. Είναι πολύ σημαντικό αυτό που είπε ότι θα επιμένει στους στόχους που συμφωνήθηκαν με τους θεσμούς. Γενικά είναι κρίσιμο για την Ελλάδα να κάνει χρήση των εξαιρετικά ευνοϊκών προβλέψεων των δανείων του ESM, με τις μακροχρόνιες λήξεις και τα χαμηλά επιτόκια, ώστε να μειώσει το επίπεδο του χρέους και να συνεχίσει τη μετατροπή, προς μια βιώσιμη και ανταγωνιστική οικονομία, επιμένοντας στα συμφωνηθέντα πρωτογενή πλεονάσματα και εκπονώντας αξιόπιστους προϋπολογισμούς σε μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βάση. Ο διαθέσιμος δημοσιονομικός χώρος θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για να ενισχυθεί η δυναμική της ανάπτυξης, όπως θα κάνει η ανακοινωθείσα μείωση του εταιρικού φόρου εισοδήματος.

- Κυβερνητικοί αξιωματούχοι αλλά και ο ίδιος ο πρωθυπουργός Τσίπρας, έχουν κατ'επανάληψη πει ότι, αν και ψηφισμένη από το κοινοβούλιο, η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού δεν θα εφαρμοστεί. Είναι αυτό δυνατό; Ή είναι μια διαρθρωτική

μεταρρύθμιση που πρέπει να εφαρμοστεί ώστε να επιτρέψει τη βιωσιμότητα του συστήματος, ανεξαρτήτως από το μέγεθος του πλεονάσματος;

Όπως είπατε, το ελληνικό κοινοβούλιο ψήφισε το 2017 ένα φιλόδοξο δημοσιονομικό πακέτο για μετά τη λήξη του προγράμματος, και αυτό περιελάμβανε και τη μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού. Η ελληνική κυβέρνηση συμφώνησε στο περιεχόμενο του πακέτου με την Επιτροπή, την ΕΚΤ, τον ESM και το ΔΝΤ. Αυτό το πακέτο ήταν σημαντικό για την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης του προγράμματος του ESM, που επέτρεψε σημαντικές εκταμιεύσεις και εκτεταμένα μέτρα ανακούφισης του χρέους. Τον Ιούνιο, με την ολοκλήρωση της 4ης και τελικής αξιολόγησης, η ελληνική κυβέρνηση δεσμεύτηκε να συνεχίσει την εφαρμογή όλων των βασικών μεταρρυθμίσεων που υιοθετήθηκαν από το πρόγραμμα του ESM. Αυτήν την εβδομάδα οι θεσμοί είναι στην Αθήνα για την πρώτη μεταμνημονιακή αποστολή στο πλαίσιο της ενισχυμένης επιτήρησης. Αυτό είναι το σωστό πλαίσιο για να ξεκινήσουν οι συζητήσεις για την υλοποίηση των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει από το παρελθόν η ελληνική κυβέρνηση.

- Αυτό πάντως είναι ένα μέτρο που ακόμα και η φιλική προς τις μεταρρυθμίσεις Νέα Δημοκρατία θα υποστηρίξει...

Όταν ήρθα στην Αθήνα, συναντήθηκα και με τον Πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας. Από αυτές τις συναντήσεις γνωρίζω ότι έχει σαφή αντίληψη των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η Ελλάδα, ότι είναι φίλο-μεταρρυθμιστής και ότι γενικά στηρίζει το πρόγραμμα. Αλλά όπως σημείωσα, η τρέχουσα αποστολή είναι το σωστό πλαίσιο για να συζητηθεί αυτό το θέμα και οι θεσμοί θα συναντήσουν και τους εκπροσώπους της αντιπολίτευσης.

- Πιστεύετε ότι είναι η σωστή στιγμή για την αύξηση του κατώτατου μισθού ή είναι πολύ νωρίς; Θα πλήξει ίσως την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας;

Η Ελλάδα δεν είναι πλέον σε πρόγραμμα και συνεπώς αυτή είναι κατά βάση μια απόφαση που θα λάβει η κυβέρνηση. Όμως, θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν όλοι οι σχετικοί παράγοντες και να ακολουθηθεί η σωστή διαδικασία διαβούλευσης. Η προσαρμογή των μισθών στα θεμελιώδη οικονομικά μεγέθη, επέτρεψε την αύξηση της απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας στην Ελλάδα. Σαν οικονομολόγος συμβουλεύω γενικά ότι οι μισθοί πρέπει να αυξάνονται ακολουθώντας την παραγωγικότητα. Το γεγονός ότι οι μισθοί αποσυνδέθηκαν από την αύξηση της παραγωγικότητας, στα χρόνια μετά την είσοδο της Ελλάδας στο ευρώ, ήταν ένας σημαντικός λόγος για τα προβλήματα που αντιμετώπισε αργότερα.

- Οι εργοδοτικές οργανώσεις ανησυχούν για τις επιπτώσεις που θα έχει η επεκτασιμότητα των κλαδικών συμβάσεων και η επαναφορά των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων. Συμφωνείτε; Μήπως είναι πολύ νωρίς για την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας;

Να θυμηθούμε ότι οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας του προγράμματος του ESM, βοήθησαν σημαντικά στη μείωση της υψηλής ανεργίας. Η Ελλάδα είναι τώρα εκτός προγράμματος. Η κυβέρνηση έχει τη δυνατότητα να αποφασίσει ελεύθερα και για τον κατώτατο μισθό, υπό την

προϋπόθεση ότι οι αποφάσεις δεν θέτουν σε κίνδυνο τους γενικούς στόχους που συμφωνήθηκαν πριν από τη λήξη του προγράμματος.

- Τα επιτόκια στα ελληνικά ομόλογα και μετά την λήξη του 3ου μνημονίου, είναι στα ύψη. Ο δανεισμός είναι ακόμα πολύ ακριβός. Ορισμένοι πιστεύουν ότι η έξοδος στις αγορές είναι ακόμα πολύ μακριά. Τι θα συμβεί όταν θα τελειώσει το μαξιλάρι των 24 δισ.;

Να μην ξεχνάμε ότι η Ελλάδα βγήκε στις αγορές όσο βρισκόταν σε πρόγραμμα, το 2014 και πρόσφατα, με τη σημερινή κυβέρνηση. Το υψηλό μαξιλάρι καθησυχάζει, καθώς καλύπτει τις χρηματοδοτικές ανάγκες της Ελλάδας για περίπου 2 χρόνια. Τα ελληνικά επιτόκια μπορούν να επηρεαστούν από γεγονότα που είναι πέραν από τον έλεγχο της κυβέρνησης, όπως είναι τα γεγονότα στην Τουρκία, στην Αργεντινή ή οι ανησυχίες για την πορεία της Ιταλίας. Όμως αν κοιτάξει κανείς την καμπύλη των αποδόσεων των ελληνικών ομολόγων, θα δει ότι τα επιτόκια αντικατοπτρίζουν και τις εσωτερικές εξελίξεις. Για παράδειγμα, οι πρόσφατες δημόσιες εικασίες για την ασφαλιστική μεταρρύθμιση, οδήγησαν σε υψηλότερα επιτόκια, ακόμα και αν αυτά υποχώρησαν λίγο αργότερα. Συνεπώς συμβουλεύω την ελληνική κυβέρνηση να κάνει ό,τι μπορεί ώστε να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών στο βιώσιμο μέλλον της Ελλάδας. Αυτή είναι η καλύτερη εξασφάλιση για την πρόσβαση στις αγορές.

- Μπορούμε να υποθέσουμε την παροχή μιας προληπτικής γραμμής υποστήριξης στο μέλλον; Δεν θα ήταν αυτός ένας πιο ασφαλής τρόπος για τη χρηματοδότηση της ελληνικής οικονομίας;

Πριν από την έξοδο από το πρόγραμμα, η ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε ότι δεν θα ζητήσει μια προληπτική γραμμή υποστήριξης από τον ESM. Επίσης η Ελλάδα έχει ένα μεγάλο χρηματικό μαξιλάρι 24 δισ. ευρώ. Έτσι το αίτημα για τη γραμμή υποστήριξης δεν είναι στο τραπέζι. Φυσικά, κατ' αρχήν, όλες οι χώρες του ESM μπορούν να ζητήσουν να κάνουν χρήση των εργαλείων του ESM.

- Η πραγματική πρόκληση για την ελληνική οικονομία είναι να επιτύχει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης σε βιώσιμη βάση. Είναι δυνατόν αυτό, με την υψηλή φορολογία που επιβλήθηκε λόγω των υψηλών πλεονασμάτων που συμφωνήθηκαν με τους δανειστές;

Η φορολογία αυξήθηκε σημαντικά και αυτό μπορεί να φρενάρει την ανάπτυξη. Αυτό ήταν και το βασικό συμπέρασμα της ομιλίας του πρωθυπουργού στη Θεσσαλονίκη. Έτσι, συμφωνώ, ότι μειώσεις στην φορολογία είναι ορθές αν υπάρχει δημοσιονομικός χώρος, και αυτό μπορεί να συμφωνηθεί με τους θεσμούς. Είναι μια απόφαση της κυβέρνησης που μπορεί να συζητηθεί με τους θεσμούς.

- Η Τουρκία και η Αργεντινή ενισχύουν τα επιχειρήματα ορισμένων οικονομολόγων, ότι χώρες που χρεοκοπούν, χρεοκοπούν μετά, ξανά και ξανά. Ορισμένοι πιστεύουν ότι χρειάζεται ένα νέο και δραστικό κούρεμα του ελληνικού χρέους. Είναι δυνατόν;

Δεν υπάρχει ένα προκαθορισμένο πρότυπο που υπαγορεύει ότι χώρες που αντιμετωπίζουν

δυσκολίες, θα αντιμετωπίζουν δυσκολίες ξανά και ξανά. Όλα εξαρτώνται από τις πολιτικές επιλογές μετά το τέλος των προγραμμάτων. Ο καθοριστικός παράγων για την Ελλάδα θα είναι να συνεχίσει να εφαρμόζει μεταρρυθμίσεις και ορθές δημοσιονομικές και οικονομικές πολιτικές. Οι ευρωπαϊκοί θεσμοί πιστεύουν ότι το ελληνικό χρέος είναι βιώσιμο, μετά και τα πρόσθετα μέτρα ανακούφισης του χρέους από το Eurogroup του Ιουνίου. Επίσης, να μην ξεχάσουμε, ότι υπάρχει η μακροπρόθεσμη δέσμευση του Eurogroup να συνεχίσει να βοηθάει την Ελλάδα, εφόσον παρουσιαστούν μεγάλα, μη προβλέψιμα προβλήματα. Αυτή είναι μια υπόσχεση βοήθειας, που δεν έχει λάβει άλλη χώρα.

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)